

OBSAH.

	Stránka
Úvod	3
Řeč, jazyk, jeho rozdělení	3
Jazyky indoevropské	3
Jazyky slovanské	4
Jazyk český a jeho nářečí	5
Stručný přehled dějin jaz. a pravopisu českého	6
Několik slov o písmu	9
Tvarosloví	10
Jména podstatná	11
I. mužské sklonění	12
II. mužské sklonění	14
Sklonění jmen: přítel, kněz, peníz, Jiří, den, týden, host, kůň, lidé, kámen	15
I. ženské sklonění	19
Sklonění jmen: vladyka, Husita	20
II. ženské sklonění	20
III. ženské sklonění	21
Sklonění jmen: máti a příb.	23
I. střední sklonění	24
II. střední sklonění	25
III. střední sklonění	26
IV. střední sklonění	27
Sklonování jmen cizích	27
Sklonování jmen přídavných	28
Sklonění jmenné kmene tvrdého	29
Sklonování přídavných jmen přisvojovacích	30
Jmenné sklonění kmene měkkého	30
Sklonění složené	31
Stupňování přídavných jmen	34
Zájmena a jejich skloňování	36
Sklonění zájmen osobních	36
Zájmena přisvojovací a jich skloňování	38
Zájmena ukazovací a jich skloňování	40
Zájmena vztažná a jich skloňování	42
Číslovky a jich skloňování	43
Sloveso	47
Jak se tvoří výrazy slovesné	48
Dělení sloves na třídy	49

I. třída : 1. na sykavky	51
» 2. na hrdelnice	52
» 3. na zubnice	53
» 4. na retnice	54
» 5. na nosovky	54
» 6. na plynné	57
» 7. kmeny otevřené	58
II. třída	59
III. třída: a) vz. uměti	60
» b) vz. trpěti	61
IV. třída	61
V. třída: 1. vz. dělati	62
» 2. vz. tesati	63
» 3. vz. bráti	64
» 4. vz. hráti	64
» (5. vz. sázeti)	65
VI. třída	65
Slovesa, která se vymykají soustavě časování sponového:	
býti	65
dáti	66
chtíti	67
jeti	67
jísti	67
jíti	68
míti	68
spáti	68
státi	68
vědětí	68
vidětí	69
Slovesa kusá (defektní)	69
Slovesné tvary opsané	70
O příslovcích	71
O předložkách	72
O spojkách	72
O citoslovcích	73
Hláskosloví	74
Jak hlásky třídíme	74
Samohlásky a jich změny :	75
1. dloužení	75
2. krácení	75
3. přehlasování	75
4. stupňování	76
5. odsouvání	76
6. vysouvání	76
7. přísouvání	76

	Stránka
8. vsouvání	76
9. úžení	76
10. sklesání	76
11. ožívání	77
12. stahování	77
Souhlásky a jich změny	77
1. měkčení	77
2. rozlišování	77
3. směšování	77
4. spodobování	78
5. odsouvání	78
6. vsouvání	78
7. přísouvání	78
8. vysouvání	78
9. přechylování	78
10. houstnutí	78
11. splývání	78
12. kažení	78
Ještě několik poznamenání	78
Jak slabiky oddělovati	78
Přízvuk	79
Kmenosloví	80
Tvoření slov	80
Příklady rozborů kmenoslovných	83
Větosloví	92
O vazbě slov (fraseologii)	92
Větosloví v užším slova významu	94
O větě rozvinuté	95
Souvětí	96
Zkracování vět přechodníkem	98
Řeč přímá a nepřímá	99
Jak se doptávati po větách vedlejších	99
Obvětí (perioda)	99
Jak činiti rozboru větoslovné	100
Příklady rozborů větoslovných	101
Slovesnost	112
Epika	113
1. báje (mythus)	113
2. pohádka (báchorka)	113
3. pověst	114
4. povídka, novella, román	115
česká povídka a román	118
5. legenda	121
6. idylla	122
7. epos	122

	Stránka
8. ballada a romance	125
Dodatek	126
Lyrika	127
1. píseň	127
2. óda, hymna, žalm, dithyramba	128
3. elegie	129
4. lyrika deskriptivní	129
Dramatická poesie	130
Didaktický živel ve všech druzích poesie	136
<i>a)</i> bajka	137
<i>b)</i> parabola	138
<i>c)</i> paramythie	138
<i>d)</i> allegorie	138
<i>e)</i> satira	139
<i>f)</i> epigram (nápis)	139
<i>g)</i> přísloví	140
<i>h)</i> pořekadla	140
Prosodie a metrika	140
Figury a tropy	144
Cizokrajné druhy lyrické	146
Základní tvary prosy :	149
1. vypravování	150
2. popis a líčení	150
3. charakteristika	151
4. přirovnání	151
5. rozhovor	151
6. řeč	151
7. rozbor	152
8. excerpta	153
9. pojednání	153
Prosa jednací	153
Dějiny literární	156
1. Rozdělení dějin literárních	156
2. Alexandreis	156
3. Legendy vůbec a legenda o sv. Prokopovi zvlášť	157
4. Dalimil	158
5. Bajka o lišce a džbánu	158
6. Tóma ze Štítného	159
7. Smil Flaška z Pardubic	160
8. Podkoní a žák	160
Ráz středověké doby	161
1. Hus	161
2. Ctibor Tovačovský z Cimburka a Viktorín Kornel ze Všehrd	162
3. Humanismus	162

	Stránka
4. Čeští bratři	163
5. Historikové středověcí	165
6. Středověký cestopis	167
7. Vědy přírodní	168
8. Bible	168
9. J. A. Komenský	169
Nová doba:	
1. Příčiny literárního probuzení	170
2. Josef Dobrovský	171
3. Literatura apologetická	172
4. Fr. F. Procházka a Kramerius	172
5. Literární spory	173
6. Jungmann	175
7. Bratří Nejedlí a Hněvkovský	175
8. Polák a přírodní poesie	176
9. V. K. Klicpera	177
10. Jan Kollar	177
11. Fr. Ladislav Čelakovský (Kamarýt a Chmelenský)	178
12. Karel Vinařický	179
13. Jan z Hvězdy a Tyl	180
14. J. E. Vöcel	180
15. Slováci před Hollým a Hollý; Štúr	181
16. Sběrání písní, přísloví a pohádek	182
17. Boleslav Jablonský	182
18. Jan Pravoslav Koubek	182
19. František Doucha	183
20. Karel Jaromír Erben	183
21. Božena Němcová a František Pravda	184
22. Vítězslav Hálek	185
23. Jan Neruda	186
24. Adolf Heyduk	186
25. Julius Zeyer	187
26. Josef V. Sládek	187
27. Gustav Pflieger-Moravský	187
28. Svatopluk Čech	188
29. Jaroslav Vrchlický	188
Různí spisovatelé belletrističtí té doby	189
Nejnovější proudy	190
Novodobí dějepisci	191
Zeměpisci a cestopisci	193
Přírodní vědy novodobé	193
Seznam spisů pomocných	195
Dodatek. Příspěvek k metodice jazyka vyučovacího	203